

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

De christendemocratie herleeft in andere gedaanten

Eens, CDA neemt eigen overtuiging minder serieus dan BBB en NSC

door Henriëtte van Hedel De auteur was jarenlang actief lid van het CDA, tot aan het extra congres na het 'functie elders'-debaacle in 2021. Ze is nu onder andere betrokken bij De Nieuwe Denktank, een van de initiatieven van de Stichting Sociale Christendemocratie.

Je zou kunnen zeggen dat de christendemocratie floreert: inmiddels zijn er drie partijen die zeggen te leunen op deze politieke traditie. NSC en BBB doen het bovendien electoraal nu veel beter dan het CDA. Betekent dat dat de christendemocratie, zoals een kandidaat van NSC stelde, 'eindelijk bevrijd is uit de ketenen van het CDA'?

Om die vraag te kunnen beantwoorden is het van belang te weten wat christendemocratie nu eigenlijk inhoudt. Maar dat is nog niet zo eenvoudig te zeggen. Met enige regelmaat hoor ik prominente CDA'ers stellen 'dat het CDA goud in handen heeft' zolang het vasthoudt aan het eigen 'authentieke verhaal'. Maar wat dat verhaal dan is, wordt vaak zorgvuldig in het midden gelaten. Als het al iets concreter wordt, komt het er vaak op neer dat de partij weer naar rechts of (meestal) links moet, omdat

daar 'de ware christendemocratie' te vinden is.

Maar christendemocratie laat zich nu juist niet goed vangen in het schema van links en rechts. Christendemocratie is politiek gebaseerd op het christelijk mensbeeld. Dat mensbeeld leert ons veel over de aard van de mens en de maatschappij, en dus ook over hoe we daarmee om moeten gaan.

Het leert ons dat een mens niet alleen een calculerende *homo economicus* is, maar ook immateriële behoeften heeft. Het leert dat een mens om te floreren een gemeenschap nodig heeft waarin hij zich thuis weet. Het wijst ons op de beperktheid van ons kennen en nodigt uit tot bescheidenheid. Het leert ons dat er een natuurlijke orde der dingen is, die we niet straffeloos kunnen negeren, hoe graag we dat ook zouden willen. Het leert ons de waarde van traditie bij de inrichting van de maatschappij; het

leert ons dat politiek iets inherent tragisch heeft, dat het paradijs niet van deze wereld is en dat het vaak kiezen is tussen twee kwaden.

Zo'n mensbeeld zou bepalend moeten zijn voor het handelen van een christendemocratische politieke partij. En niet alleen in woorden, maar ook in daden.

Wie voortdurend herhaalt dat niet de markt of de overheid, maar de samenleving centraal moet staan, zou veel kritischer moeten kijken naar Europese richtlijnen, waarin bijna altijd sprake is van een exclusieve dualiteit markt-overheid.

Wie leert dat de mens een gemeenschap nodig heeft, een thuis dat niet is gemaakt maar gegroeid, zou dat een belangrijke rol in het migratie- en asielbeleid moeten laten spelen.

Wie de lof van het maatschappelijk middenveld zingt, zou waarde moeten hechten aan een maatschappelijk 'samen uit, samen thuis'-pensioen, en zou dat zien als een betere garantie

Wie de christendemocratie predikt, zou zich moeten verzetten tegen de maakbaarheidsidealen van links én rechts

van goed beheer dan toenemend bureaucratisch toezicht.

Wie de christendemocratie predikt, zou zich moeten verzetten tegen de maakbaarheidsidealen van links én rechts, oftewel tegen plannen waarmee historisch gegroeide vormen in één klap worden ingeruild voor tekentafelalternatieven. Zo iemand zou zich in het bijzonder moeten verzetten tegen het tragische toppunt van dit maakbaarheidsdenken: de gedachte dat we overheidsbeleid kunnen laten sturen door computermodellen.

De prijs die voor zo'n christendemocratische aanpak moet worden betaald, is impopulariteit bij het modern denkende volksdeel, en dus bij een groot deel van de media. De christendemocratische politiek is gefundeerd

op concepten – zoals het menselijk tekort, de beperktheid van het kennen en de realiteit van de natuurlijke orde – die volgens *de Volkskrant* niet eens bestaan.

Een kritische blik op Europese wetgeving wordt daarom al snel beschouwd als 'zich terugtrekken achter de dijken'; het feit dat de historisch gegroeide samenleving iets is waar we met zorg mee moeten omgaan als een 'middeleeuwse achterlijkheid'; het verzet tegen de dominantie van computermodellen als 'wetenschapsontkenning' of het uitdelen van 'gratis bier'; en het verzet tegen aan megalomanie grenzende herinrichtingsplannen als een 'gebrek aan ambitie om het land vooruit te helpen'.

Een christendemocratische partij zou zich hier niets van moeten aantrekken, omdat die kritiek uitgaat van een mens- en maatschappijbeeld dat in alles het tegengestelde is van dat van de christendemocratie. Het CDA

zou moeten vasthouden aan de eigen uitgangspunten, niet omdat de traditie of het geloof dat voorschrijft, maar omdat die voor iedereen die net wat langer kijkt, dichter bij de waarheid liggen dan al hetgeen onze moderne socialistische en liberale vrienden daartegenover

zetten.

Als ik de drie christendemocratische partijen langs deze meetlat leg, moet ik concluderen dat zowel NSC als BBB dit ideaal momenteel beter belichaamt dan het CDA. NSC doet dit op een meer intellectuele manier, BBB meer op intuïtie, maar allebei zijn ze ontegenzeggelijk christendemocratisch. Weliswaar kennen ook deze partijen hun gebreken en is hun toekomst allerminst gegarandeerd, maar voor het CDA is het belangrijk om te weten dat andermans zwakheid geen enkele garantie is voor het eigen voortbestaan.